

فرهنگی فرهنگی دغدغه های فرهنگی

متن سخنرانی مهندس نوید رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی در مراسم اختتامیه ی پنجمین جشنواره ی کتاب های آموزشی رشد

آموزش و پرورش استان ها و همکاران ایشان در این جمع تشکر می کنیم. از برنامه ریزان و برگزارکنندگان و همکارانم در «دفتر انتشارات کمک آموزشی» - به ویژه جناب آقای حاجیان زاده و جناب آقای شامانی - سپاسگزاری می کنم. حضور جناب آقای فرشیدی، وزیر محترم آموزش و پرورش را در این محفل صمیمانه گرامی می داریم و امیدواریم با راهنمایی ها و حمایت های ایشان بتوان این حرکت امیدبخش را استمرار بخشید.

شش سال پیش، زمانی که در خدمت مرحوم مهندس علاقه مندان و با ابتکار ایشان،

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله و الحمد حقه كما يستحقه حمداً كثيراً. درود می فرستیم به روان پاک حضرت امام خمینی (ره) و شهدای گرانقدر انقلاب اسلامی، و آرزوی سلامت و موفقیت می کنیم، برای رهبر عزیز و خدمتگزاران صدیق و صادق انقلاب.

خداوند بزرگ را شاکریم که توفیق برنامه ریزی و برگزاری این نشست باشکوه و این محفل علمی و فرهنگی را نصیب ما فرمود. از حضور یکایک شما عزیزان، به ویژه اندیشه ورزان، آموزش و پرورش، به خصوص رؤسای محترم سازمان

این نهال را کشف می‌کردیم، تصور نمی‌رفت بدین زودی و با این طراوت به بار بنشیند و شکوفه‌های دل‌انگیز مشارکت بخش خصوصی و بخش دولتی، این چنین فضای بازار نشر را معطر سازد.

استقبال قابل تقدیر ناشران محترم از این حرکت و دستاوردهای مثبت تعاملات فی مابین، نشانگر آن است که این حرکت با فهم دقیق و صحیح از شرایط زمان و در پاسخ به نیازهای جامعه طراحی شده است. به همین دلیل می‌توان پیش‌بینی کرد که در صورت استمرار و مدیریت آگاهانه و هوشمندانه‌ی آن، باید در انتظار میوه‌های شیرین و اثربخش آن در فضای فرهنگی کشور بود. زیرا عصر حاضر، «عصر مشارکت» است و کارهای بزرگ را تنها در سایه‌ی مشارکت و هم‌افزایی تمام نیروها و عناصر ذی‌نفع می‌توان به اجرا درآورد و با هماهنگی و هم‌دلی تمام عوامل مؤثر پیدا و پنهان در فرایند طرح‌ها و برنامه‌ها، می‌توان به انتظار دستاوردهای بزرگ و ماندگار آن‌ها نشست.

آنچه ما را در طراحی و اجرای این طرح مصمم کرد و گذشت زمان بر باور ما افزود، تکیه بر این باور بود که تمامی کسانی که به میدان فرهنگ - به ویژه تولید و نشر کتاب و مجلات - پا می‌گذارند، بیش از انگیزه‌های مادی و پیش از مشوق‌های اقتصادی، دغدغه‌ی فرهنگی و علمی دارند؛ زیرا اگر تنها با انگیزه‌های مادی به صحنه می‌آمدند،

باید در سایر صحنه‌های اقتصادی سرمایه‌گذاری می‌کردند تا سود و بازگشت سرمایه‌ی بیش‌تری نصیب آنان شود. بنابراین، «دغدغه‌ی فرهنگی» و دل‌درگرو رشد و تعالی علمی و آموزشی کشور داشتن، نقطه‌ی اتکای مشترکی بود که می‌توانست و می‌باید ما را با هم پیوند دهد.

ما از بخش دولتی، و از جایگاه و زاویه‌ی دید حکومت و دولت و با ملاک‌ها و شاخص‌های آن به پدیده‌ها می‌نگریم، و شما عزیزان از بخش خصوصی، و از منظری دیگر امور را تجزیه و تحلیل می‌کنید. پس به‌طور طبیعی، تفاوت منافع داریم. گرچه تفاوت جایگاه‌ها شاید تفاوت نگرش و ارزیابی از پدیده‌ها را به همراه داشته باشد، لیکن «دغدغه‌ی فرهنگی مشترک» و مهم‌تر از آن «منافع ملی مشترک» می‌تواند به هماهنگی و هم‌سوئی و در نهایت به ادبیات مشترک هم‌افزایی نیروها و ظرفیت‌ها بینجامد؛ چنانچه خوشبختانه چنین شده است.

با این پیش‌فرض، اجازه می‌خواهم به یک نگرانی اصلی و جدید خود - به عنوان کارشناسی کوچک از خانواده‌ی بزرگ آموزش و پرورش - اشاره کنم و یکایک شما عزیزان را برای کاستن از این نگرانی و فائق آمدن بر آسیب‌های احتمالی آن به یاری بطلبم.

به اعتقاد صاحب‌نظران و کارشناسان،

آموزش و پرورش، همواره فعالیتی پارادوکسیکال بوده است و خواهد بود.

تلاش برای حل این پارادوکس کانونی، علاوه بر آن که مهم ترین فعالیت نظری نظام های آموزش و پرورش را تشکیل می دهد، سبب پدید آمدن نظام های متنوع آموزش و پرورش در سطح جهان نیز شده است. این که نقطه ی تعادل کجاست و چگونه باید برای تحقق متعادل هر دو نقش چاره اندیشی و برنامه ریزی کرد، به بررسی های کارشناسانه و خردمندانه ی عمیق و دقیق نیازمند است.

به زعم بنده، در کشور ما از زمان طراحی نظام آموزش و پرورش جدید و تأسیس اولین مدرسه های رشدیه در ایران،

آموزش و پرورش به عنوانی یک نهاد اجتماعی، به ویژه در دوران مدرن و پسامدرن، دو نقش و مسؤولیت خطیر بر دوش دارد:

اول، توزیع معرفت در عرصه ی عمومی کشور- ارتقای علمی جوانان و نوجوانان- و پاسداری از سواد علمی که آن را «کارکرد آموزشی» آموزش و پرورش تعبیر می کنم.

دوم، تربیت شهروندان فعال و مؤثر بر اساس ارزش ها، باورها و هنجارهای جامعه که آن را «کارکرد فرهنگی- تربیتی» می نامم. هر چند این دو نقش، نقش های دو روی یک سکه اند و شرط لازم و ملزوم یکدیگر به حساب می آیند، ولی، تألیف و تلفیق این دو نقش در نهاد واحد